

LEDENVERGADERING

- Financiële positie gemeenten
- Zorg voor de jeugd
- Verbinden met Van Dijk

Gemeenten zijn stevig in gesprek met het rijk over financiële compensatie voor onder meer de gevolgen van de coronacrisis en voor de hoge kosten van de decentralisatie in het sociale domein. Gemeenten mogen daarbij niet uit elkaar gespeeld worden. 'Het gaat ons allen allereerst om de jeugdzorg, dus laten we de gelederen sluiten', zo klinkt het op de algemene ledenvergadering van de VNHG op 18 september in Alkmaar.

DERIJEN SLUITEN VOOR COMPENSATIE

Corona veranderde veel, zo niet alles. Ook de VNG moest zich herpakken toen gemeenten de anderhalve meter- en thuiswerkzaamleving moesten gaan inrichten en steunpakketten moesten gaan optuigen. "Via wekelijks overleg met de diverse netwerken, zoals de VNG-commissie, de G4, G40 en M50 konden we voeling houden met gemeenten en snel acteren op ontwikkelingen", licht plaatsvervangend algemeen directeur Pieter Jeroense toe. "Waarbij het noodgedwongen 'zoomen' wel een uitkomst was om snel even met burgemeesters te kunnen overleggen."

Kosten corona

Als voorzitter van de VNG-commissie Financiën maakt de hoofdstedelijk wethouder Financiën, Victor Everhardt, deel uit van dat overleg. Hij schetst de stand van zaken in de onderhandelingen over financiële compensatie. Het Rijk heeft gemeenten toegezegd alle kosten en inkomstenderving als gevolg van corona te vergoeden. "Met de eerste tranche van 770 miljoen en de tweede van netto 330 miljoen komen we nog niet aan 1,5 miljard euro. Dat bedrag heeft consultant AEF berekend voor aan alle kosten, in een gunstige scenario, zonder tweede golf. Over 2020 komen we er misschien wel uit, maar als het over 2021 gaat, blijft het nog stil."

Herijking

En dan lopen er al langer gesprekken over de herijking van het gemeentefonds die in 2022 van kracht moet worden. Voordat over herverdeling kan worden gesproken, moet eerst de koek groter, zo onderstrepen Everhardt en VNHG-voorzitter Han ter Heegde nog maar eens. De financiële pijn bij de gemeenten is te hoog. Everhardt: "Anders gaat het theater dicht, de bibliotheek etc. Onze bewijslast ligt op tafel in Den Haag." In dat kader ziet hij de bevrozing van de opschalingskorting voor 2021 en 2022 als een eerste stap. "Dat is een baksteen uit een behoorlijk solide muur. Nu moeten we doorgaan totdat de hele muur instort en de korting verdwijnt."

“Anders gaat het theater dicht, de bibliotheek etc. Onze bewijslast ligt op tafel in Den Haag”

Sociaal domein

Ook de herverdeling van rijksmiddelen in het sociaal domein houdt de gemoederen bezig. Twee recente Haagse onderzoeken naar de herijking hebben wethouder Jelle Beemsterboer

Het panel v.l.n.r.: Victor Everhardt, Songül Mutluer en Pieter Jeroense.

uit Schagen gealarmeerd. "De voorstelling van zaken in die rammelende onderzoeken kunnen ertoe leiden dat kleinere gemeenten moeten bloeden voor grotere." Hij brengt woensdag 25 september bij de VNG-ledenvergadering een resolutie in stelling die het VNG-bestuur oproept niet akkoord te gaan met herverdeling voordat er extra geld voor het sociale domein komt. Everhardt en collega-bestuurslid Songül Mutluer, wethouder in Zaanstad, nemen het signaal serieus.

"Er moet structureel eerst geld bij, waar we ook het nieuwe kabinet aan kunnen houden."

“Er moet structureel eerst geld bij, waar we ook het nieuwe kabinet aan kunnen houden”

VNHG Algemene ledenvergadering HUISHOUDELIJK

De Algemene Ledenvergadering van de VNHG heeft op 18 september 2020 het jaarverslag 2019 en de begroting 2021 vastgesteld. De contributie blijft in 2021 gelijk.

Voorzitter Han ter Heegde nam onder woorden van grote dank afscheid van Hetty Hafkamp, Meryem Kilic en Peter Tange. In hun plaats zijn Elly Konijn (wethouder Alkmaar), Marian van Kampen (burgemeester Schagen) en Henriëtte de Vos (secretaris Heemstede) benoemd tot leden van het bestuur van de VNHG.

Hartenkreet

Burgemeester Frank Streng uit Medemblik: "Hak knopen door, collega's. Deze problematiek kost veel bestuurskracht, geeft spanning raad en college, spanning in de dienstverlening. Onder mensen die allemaal zo hard en loyaal in het sociaal domein werken." Mutluer, zelf in Zaanstad verantwoordelijk voor jeugdzorg: "Een hartenkreet die ik onderschrijf!"

HOUD HET KIND OP SCHOOL

Misschien moeten we wat minder focussen op het kind maar veel meer op diens omgeving. Bijvoorbeeld niet de kinderen maar de ouders uit huis plaatsen, zoals in Denemarken gebeurt. De randjes opzoeken en lef tonen moeten bestuurders, vinden ze zelf.

Voor de discussie *Zorg voor de jeugd: doeltreffend en doelmatig* brachten Johan Vermeer, bestuurder samenwerkingsverband passend onderwijs Noord-Kennemerland en Rutger Hageraats, directeur van het Nederlands Jeugdinstituut de nodige kennis in. Vermeer pleitte voor meer aandacht voor een integrale benadering; het inkomen, de ouder(s), school en andere soms nog onvermoede zaken hebben invloed op een jongere. Zaak is om die jongere in beeld te houden en alle betrokken partijen beter te verbinden. "Ondersteuning moet draaien om het versterken van het gewone leven van een jongere", vult Hageraats aan. "Specialistische jeugdhulp is maar een deel en ook nog tijdelijk."

"Ondersteuning moet draaien om het versterken van het gewone leven van een jongere"

Politiek wordt nogal eens bepaald door de vele systeemdialoog. Hageraats: "Die zijn relevant maar resultatenafspraken van gemeenten met zorgaanbieders bijvoorbeeld dragen het risico in zich dat jeugdzorginstellingen zich focussen op kinderen die hen helpen 'resultaat' te boeken. Terwijl inhoudelijk de opdracht van jeugdhulp is om expertise bij te dragen aan de omgeving van het kind." Daar waar bijvoorbeeld het onderwijs een 'moeilijk' kind al snel verwijst naar de jeugdzorg buiten school, zou er meer expertise uit de jeugdzorg in de school moeten worden gebracht, betoogt het duo. Hageraats: "Houd dat kind op school, anders mist het ook nog de vriendjes en de leraar".

Passend onderwijs

De aanwezige bestuurders herkennen het grijze gebied tussen de verantwoordelijkheid van scholen in passend onderwijs en de gemeenten met jeugdhulp. Dat schept verwarring en ook nog wel eens irritatie over wie waarvoor verantwoordelijk is. Probeer deskundigheid en middelen (nog) beter bij elkaar te brengen, is het advies.

Intussen worden wethouders telkens weer door de raad ter verantwoording geroepen omdat de kosten niet dalen. "De oplossing zit niet in de jeugdzorg maar in sport, onderwijs, cultuur en openbare ruimte", beweert wethouder Natasja Groothuismink (Zaanstad). "Je moet lef tonen en als krachtige bestuurders tegen je raad zeggen dat je programma om vroeg te investeren in gelijke kansen voor kinderen, niet binnen een paar jaar geld opbrengt voor de begroting."

"De oplossing zit niet in de jeugdzorg maar in sport, onderwijs, cultuur en openbare ruimte"

En bestuurders moeten de randjes durven op te zoeken, onorthodox zijn, vindt haar Alkmaarse collega Elly Konijn. Op werkbezoek in Denemarken deed ze inspiratie op. "Het systeem is heel anders, maar toch. Daar werden in een gezin met een drinkende vader en een moeder die het ook allemaal niet wist, niet de kinderen maar de ouders een weekeinde uit huis geplaatst. Verfrissend."

COMMISSARIS VAN DE KONING VAN DIJK

Op zoek naar nieuwe verbindingen met de burger

Ga er maar aan staan; burgemeester worden in de eerste coronamaanden, zoals Judith Michel in Wormerland. Ze ging de straat op om mensen te leren kennen en verhaalt onder meer daarover op Facebook. "Misschien zijn we wel opener geworden als bestuurders. Laten we dat vasthouden", zegt commissaris van de Koning, Arthur van Dijk. Hij wil samen met andere bestuurders verkennen welke nieuwe – digitale – verbindingen met burgers mogelijk zijn.

De commissaris voor Noord-Holland bekent op de VNHG-jaarvergadering dat hij het lastig vindt om zichzelf te blijven in deze rare tijd. Dat kost hem meer moeite dan de rol van bestuurder te vervullen. "Hoe ervaart u dat?" Er komt momenteel veel op de colleges en gemeenteraden af, ziet Van Dijk. Voor een crisis als corona

bestaat geen handboek. Bestuurders willen het vertrouwen van de burgers in de politiek vergroten én ervoor staan dat ze besluiten durven te nemen. Gemeenteraden raken meer en meer versnipperd. Over anderhalf jaar worden de partijen weer afgerekend bij de gemeenteraadsverkiezingen. En dan leven we in een tijd ook waarin de publieke meningen en oordelen van jan-en-alleman in adembenemend tempo voorbijkomen.

Nog te veel analoog

"Ik vind het zorgelijk dat we als overheid nog geen strategie op de social media hebben ontwikkeld. We zijn digitaal ingericht maar denken en handelen vooral nog analoog. We moeten daar iets mee als we niet achter de feiten willen aanlopen."

Van Dijk streeft ernaar met diverse partijen een congres te organiseren waarvan vernieuwende vormen van participatie het resultaat moeten zijn. "De dwang om digitaal te vergaderen heeft ons natuurlijk ook veel geleerd. Die ervaringen moeten we gebruiken. Want mijn bijna 16-jarige dochter krijg je echt niet een zaaltje in."

Contact tijdens corona

Hij is vooral ook benieuwd hoe zijn gehoor van gemeentelijke bestuurders en raadsleden contact met de inwoners heeft kunnen houden. Wethouder Jan Hazen van Uithoorn zocht tweewekelijks telefonisch contact met de grootste bedrijven in de sierteeltsector. In de Beemster bracht wethouder Jos Dings na de zomervakantie in twee bijeenkomsten de boeren bij elkaar. Maatschappelijk actieve inwoners van Wormerland kregen soms 's avonds de burgemeester 'aan de lijn'. De bestuurders concluderen dat die inzet erg wordt gewaardeerd en dat ze er zelf ook energie van krijgen.

Blijven inspireren

"We zijn wellicht opener en transparanter dan daarvoor, houd dat vast", moedigt Van Dijk aan. "Juist nu de corona-maatregelen weer wat worden aangescherpt, moeten we als bestuurders blijven inspireren en maatschappelijke initiatieven ondersteunen", concludeert VNHG-voorzitter Han ter Heegde.

VOLGENDE BIJEENKOMST VNHG

Thema: de informatiesamenleving
Vrijdagochtend 20 november 2020

→ [meer informatie](#)

Aanmelden vanaf half oktober

Redactie:

Mark van Kollenburg

Vormgeving:

buro075

Ambtelijk secretaris VNHG:

Ben Nijman, vnhg@gooisemer.nl

VNHG

www.vnhg.info